

Sprawozdanie

komisji dla spraw drogowych, o projekcie Wydziału krajowego do ustawy o mytach na publicznych nieeraryalnych drogach, mostach i przewozach.

Wysoki Sejmie !

Komisja dla spraw drogowych, rozpoznawszy przekazany jej przez Wysoką Izbę projekt Wydziału krajowego, o mytach na publicznych nieeraryalnych drogach, mostach i przewozach, przedkłada Wysokiemu Sejmowi zestawienie poczynionych przez nią zmian w tym projekcie, który przy pierwszym czytaniu każdego doszedł posła, a w niektórych tylko zmieniony ustępach, służyć może za podstawę obradom Wysokiego Zgromadzenia.

Najważniejszą przez komisję zaleconą zmianą jest zmiana §. 1. projektu Wydziału krajowego, albowiem zmiana ta jest zasadniczą, i przyjęcie jej powoduje dalsze odmiany w projekcie Wydziału krajowego.

Komisja wnosi dwa nowe paragrafy w miejsce §. 1. projektu, w którym Wydział krajowy, wyjmując ustanowienie prawa do pobierania opłaty mytniczej z pod ustawodawstwa krajowego, do którego dotąd zezwolenie na myta i przepisanie taryfy należy, oddaje te atrybucyę Sejmowi autonomicznym władzom administracyjnym.

Wydział krajowy motywuje swój wniosek tem, że już samem uchwaleniem projektowanej przez niego ustawy mytniczej, działanie ustawodawcze, co do zaprowadzenia w kraju opłaty myta, wyczerpanem zostało.

Komisja nie może pogodzić swojego przekonania z tem zapatrywaniem się Wydziału krajowego, ponieważ uznaje, że istota działania władz ustawodawczych w sprawie rzeczzonej leży właśnie w nadaniu komuś prawa do pobierania opłaty, nie zaś w ustanowieniu warunków, pod którymi, i sposobu, jakim nadanie tego prawa nastąpić może.

Opłata myta jest albowiem rodzajem podatku pośredniego; podobne opłaty zaś według zasad konstytucyjnych tylko za współdziałaniem Reprezentacji krajowej, tj. w drodze ustawodawczej zaprowadzonymi być mogą.

Prawo zezwalania na pobór datków publicznych jest jednym z najgłówniejszych prerogatyw Reprezentacji krajowych, którego przeniesienia, choćby i na władze autonomiczne, nie może komisja doradzać Wysokiemu Zgromadzeniu, zwłaszcza w chwilach, kiedy Wysoki Sejm stara się o roz-

szerzenie swego zakresu działania; a powody, przytoczone przez Wydział krajowy w sprawozdaniu z dnia 23. czerwca 1868. dla poparcia swego projektu, w zeszłorocznej sesji Wysokiej Izbie przedłożonego, nie usprawiedliwiłyby, według zdania komisji, odstąpienia od powyższej zasady.

W sprawozdaniu powołanem podnosi Wydział krajowy, że przy nieregularnem zbieraniu się Sejmu krajowego, musiałyby nagłące sprawy często zalegać latami (?), a kosztowne budowy krajowe, powiatowe i gminne pozbawione byłyby przez dłuższy czas dochodu z myt, co niekorzystnie oddziaływałoby na stan dotyczących funduszków przy zatrzymaniu postanowienia §. 6. ustawy drogowej z dnia 18. sierpnia 1866. r. Wydział krajowy, jako organ wykonawczy, byłby pozbawiony swobody szybkiego działania, jak to już i w obecnym dzieje się czasie, gdzie wiele spraw mytniczych niezafatwionych, z powodu ograniczonej działalności, zalega w Wydziale krajowym.

Pominąwszy, że zaleganiu spraw mytniczych można było zaradzić przedłożeniem Sejmowi, już po drugi raz od ogłoszenia ustawy drogowej zebranemu, wniosków do ustaw odpowiednich, komisja sądzi, że właśnie uchwaleniem już teraz w ustawie mytniczej przyznania krajowemu funduszowi drogowemu prawa do pobierania w całym kraju, na wszystkich drogach krajowych, opłaty myta, najwłaściwiej i stanowczo można uchylić powody obawy, przez Wydział krajowy objawionej. Na podstawie takiej ustawy i ustawy drogowej (§. 24.) będzie mógł albowiem Wydział krajowy, jako organ wykonawczy, zaprowadzać na drogach krajowych stacye mytnicze, skoro tylko wypełnione będą warunki ku temu przepisane.

Komisja uważa zaprowadzenie opłaty myta jako „malum necessarium“, i tylko w przeświadczeniu o konieczności użycia tego środka celem zasilenia funduszków drogowych w ogóle, a w szczególności krajowego funduszu drogowego; dalej że sposób pobierania myta, jakoteż taryfy przez Wydział krajowy zalecone, nie przeciężą obrotu handlowego na drogach krajowych, a co do dróg powiatowych i gminnych przy każdorazowem nadawaniu zezwolenia na myta pobieranie tej opłaty uregulowanem być może, — doradza komisja Wysokiej Izbie uchwalenie ustawy mytniczej i orzeczenia w niej zasady w ogóle, że opłata myta w kraju może być dozwoloną, poszczególnie zaś, że już zarazem zaprowadza się w całym kraju opłatę za użytkowanie krajowych dróg, mostów i przewozów.

Względem dróg powiatowych i gminnych nie może mieć miejsca takie ogólne zezwolenie, ponieważ co do każdej drogi powiatowej lub gminnej i na nich znajdujących się mostów i przewozów nie jest udowodnioną konieczność i stosowność zezwolenia na pobór myta, a to udowodnienie jest tem potrzebniejszym, że czem mniejszem jest koło użytkujących drogi i mniejsza liczba uprawnionych, tem oględniej postępować należy w udzielaniu praw wyjątkowych, które stać się mogą przywilejem dla ogółu szkodliwym, zwłaszcza jeżeliby onegoż nadanie oddało się w ręce najwięcej interesowanych. Zresztą nie można narzucać nikomu praw, a nierówny stan funduszków pojedynczych powiatów i gmin, jakoteż tychże różnorodne stosunki gospodarskie, handlowe i przemysłowe różnego nie pozwalają traktowania.

Obawy, przez Wydział krajowy podniesione, wyżej przytoczone, także i tu nie mogą być uwzględnionemi i nie usprawiedliwiłyby zrzeczenia się przez Wysoką Izbę prawa stanowienia w tym przedmiocie, gdyż na drogach niegdyś obwodowych, jakoteż od mostów i przewozów, nie należących do kategorii mostów i przewozów krajowych, po największej części myto już jest zaprowadzone; udzielenie zaś nowych zezwoleń, lub przedłużenia dawniejszych, jeszcze w tej sesji na wniosek Wydziału krajowego nastąpićby mogło, a na przyszłość, gdy i tak wypełnienie warunków do udzielenia takiego przyzwolenia na myto dłuższego czasu wymaga, pozostawienie ustawodawstwu przyśługującego mu co do myt prawa nie może narzącać ani powiatów, ani gmin na straty, jeżeli tylko w czas uzasadnione swoje życzenia w drodze właściwej Sejmowi przedłożą.

Komisya sądzi, że nie tylko nie wolno nam powątpiewać o możności normalnego działania Sejmu, ale że nie może być nawet naszym zadaniem ani regulować na przypadek, gdyby Sejm nie było w czasie właściwym; owszem nie uważa tego za złe, aby w organizmie kraju wszystkie kółka stanęły w razie niezwołania w czasie właściwym Reprezentacyi krajowej, gdyż w tem mieścić się będzie jedna więcej rękojmią dla naszych praw konstytucyjnych.

Z wyłuszczonej tu powodów komisya dla spraw drogowych wniosł :

Wysoki Sejm raczy uchwalić ustawę o mytach na nieeraryalnych drogach, mostach i przewozach według projektu Wydziału krajowego z zmianami, przez komisję zaprowadzonemi, w alegacie wykazanemi.

Lwów, 30. września 1869.

Paszkowski,
przewodniczący.

Gniewosz,
sprawozdawca.

Zmiany przez komisję drogową proponowane.

§. 1. odmienić następująco:

§. 1.

Na drogach krajowych ma być pobierana opłata myta drogowego, mostowego i przewozowego. Równie pobieraniem będzie myto od mostów i przewozów, za krajowe uznanych (§. 5. ustawy drogowej z d. 18. sierpnia 1866.).

Na żądanie rady powiatowej, lub gdy fundusz krajowy wspiera powiatowy fundusz drogowy, może być zaprowadzone myto drogowe, jakoteż mostowe i przewozowe, od mostów i przewozów, do drogi powiatowej należących, lub za powiatowe uznanych (§. 5. ust. drog. z d. 18. sierpnia 1866.).

Na drogach gminnych ani myto drogowe, ani mostowe lub przewozowe istnieć nie powinno; wyjątkowo atoli może być dozwolone myto na prośbę obowiązanych do utrzymania drogi, mostu, lub przewozu, jeżeli to utrzymanie znacznych wymaga nakładów, albo jeżeli idzie o pobieranie myta na dłuższej przestrzeni drogi, lub na drodze do obszerniejszego ruchu handlowego służącej.

Po tym §. 1. następuje nowy §. 2.

§. 2.

Zezwolenie na myta dla powiatowych i gminnych dróg, mostów i przewozów, jakoteż i ustanowienie w każdym poszczególnym wypadku taryfy poborowej, nastąpi w drodze ustawodawstwa krajowego.

Pobieranie myta dozwolonem będzie powiatom i gminom tylko na przeciąg lat sześciu, po upływie których za każdym razem Wydział krajowy upoważnionym jest przedłużyć na nowy termin sześćoletni, za porozumieniem z krajową władzą polityczną.

Po przyjęciu §. 2. zmieni się porządkowa liczba reszty paragrafów.

W §. 17. opuszczono ostatnią alineę: „Przy zezwol.“ aż do końca.

W §. 22. powołano zamiast §. 1. §. 2.

Po §. 24., a względnie §. 25. przyjdzie §. 26.

§. 25.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

§. 26.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu ministrowi spraw wewnętrznych.

